# Oświadczenie złożone
# przez senator Ewę Monikę Kaliszuk
# na 54. posiedzeniu Senatu
# w dniu 12 marca 2026 r.

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Waldemara Żurka oraz do minister zdrowia Jolanty Sobierańskiej-Grendy

Szanowny Panie Ministrze! Szanowna Pani Minister!

W debacie publicznej coraz częściej zwraca się uwagę na skalę problemu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz jego dramatyczne konsekwencje dla zdrowia dzieci. Eksperci medyczni wskazują jednoznacznie, że nie istnieje bezpieczna dawka alkoholu w okresie ciąży. Spożywanie alkoholu przez kobietę ciężarną może prowadzić do powstania spektrum płodowych zaburzeń płodowych (FASD), w tym alkoholowego zespołu płodowego (FAS), który powoduje trwałe uszkodzenia mózgu oraz poważne zaburzenia rozwojowe dziecka. Według dostępnych danych epidemiologicznych w Polsce nawet połowa kobiet w ciąży przyznaje się do spożywania alkoholu, a część z nich robi to regularnie. Szacuje się również, że każdego roku rodzą się setki dzieci z pełnoobjawowym FAS, a znacznie więcej z innymi zaburzeniami należącymi do spektrum FASD. Zaburzenia te mają charakter trwały i nieodwracalny, wpływają na całe życie dziecka oraz generują istotne koszty społeczne i zdrowotne.

W przestrzeni publicznej pojawiają się również pytania o skuteczność obowiązujących regulacji prawnych w zakresie ochrony dziecka przed skutkami prenatalnej ekspozycji na alkohol. Z jednej strony polskie prawo przewiduje odpowiedzialność karną za rozpijanie małoletniego, z drugiej jednak przepisy nie odnoszą się wprost do sytuacji narażenia zdrowia dziecka w okresie prenatalnym w wyniku spożywania alkoholu. Jednocześnie warto zauważyć, że państwo polskie wprowadziło bardzo wyraźne ostrzeżenia zdrowotne dotyczące wyrobów tytoniowych, ale podobne rozwiązania nie funkcjonują w równie czytelnej formie w odniesieniu do napojów alkoholowych, mimo że ich spożywanie w okresie ciąży może prowadzić do trwałych uszkodzeń zdrowia dziecka. W wielu państwach europejskich wprowadzono obowiązek umieszczania na opakowaniach napojów alkoholowych ostrzeżeń dotyczących ryzyka wystąpienia skutków zdrowotnych, jakie niesie za sobą spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży. Rozwiązania te są traktowane jako ważny element profilaktyki zdrowia publicznego.

Mając na uwadze powagę problemu oraz konieczność skutecznej ochrony zdrowia dzieci, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska resortu w następujących kwestiach.

1. Czy Ministerstwo Sprawiedliwości prowadzi analizy dotyczące ewentualnych zmian w przepisach prawa karnego lub rodzinnego w zakresie ochrony dziecka przed skutkami prenatalnej ekspozycji na alkohol?
2. Czy analizowana jest możliwość doprecyzowania przepisów dotyczących narażenia zdrowia dziecka w kontekście okresu prenatalnego?
3. Czy prowadzone są międzyresortowe prace nad systemowymi rozwiązaniami w zakresie przeciwdziałania FAS i FASD?
4. Czy Ministerstwo Zdrowia dysponuje aktualnymi danymi dotyczącymi liczby dzieci diagnozowanych z FAS i FASD w Polsce oraz danymi dotyczącymi skali spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży?
5. Czy rozważane jest wprowadzenie obowiązku umieszczania ostrzeżeń zdrowotnych na opakowaniach napojów alkoholowych, w szczególności dotyczących ryzyka spożywania alkoholu w okresie ciąży?
6. Czy analizowane są rozwiązania funkcjonujące w innych państwach europejskich w zakresie etykietowania napojów alkoholowych oraz działań profilaktycznych dotyczących spożywania alkoholu w czasie ciąży?
7. Jakie działania profilaktyczne i edukacyjne są obecnie prowadzone przez państwo w celu ograniczenia spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży?
8. Czy planowane jest rozszerzenie programów wsparcia terapeutycznego dla kobiet w ciąży z problemem uzależnienia od alkoholu?

Ze względu na powagę problemu zdrowotnego i społecznego zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska resortów oraz informacji o ewentualnych planowanych działaniach legislacyjnych i systemowych w tym zakresie.

Ewa Monika Kaliszuk
senator RP